

NIBIO - NORSK INSTITUTT FOR BIOØKONOMI
Postboks 115
1431 ÅS

Saksbehandler, innvalgstelefon
Håvard Kristoffersen, 22003653

Dispensasjon til forskningsprosjekt i Oppkuven-Smeddalen naturreservat i Ringerike kommune

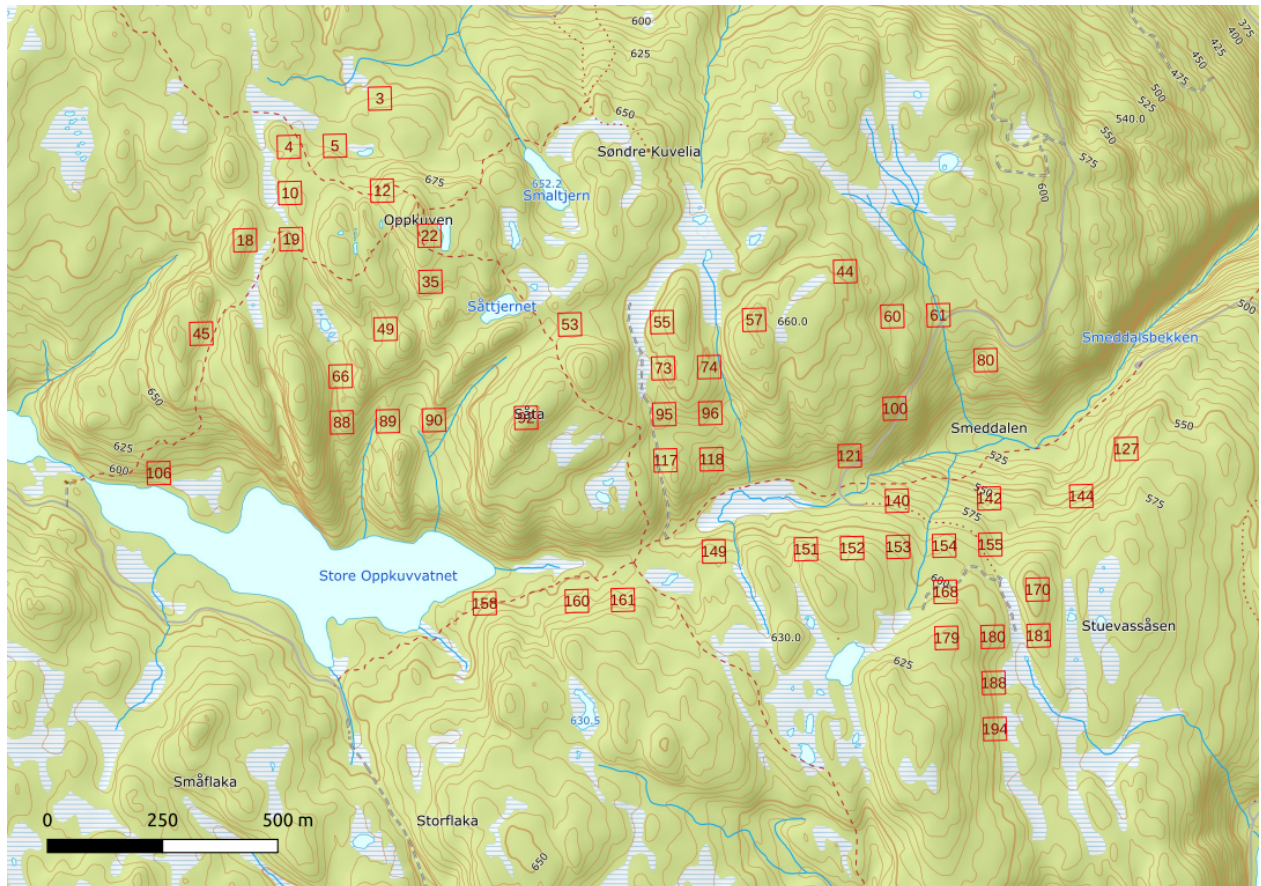
Statsforvalteren gir dispensasjon til registrering av karplanter og utplassering av temperaturmålere i Oppkuven-Smeddalen naturreservat i Ringerike kommune med hjemmel i naturmangfoldloven § 48. Det er stilt vilkår til vedtaket.

Bakgrunn for saken

Vi viser til søknad mottatt 29.4.2022. NIBIO (Norsk Institutt for Bioøkonomi) har søkt om tillatelse til forskningsprosjekt i Oppkuven-Smeddalen naturreservat i Ringerike kommune.

Oppkuven-Smeddalen naturreservat i Ringerike er ett av 6 nasjonale studieområder som ble undersøkt for arter i 1997-1998 i forbindelse med forskningsprosjektet Miljøregistrering i Skog. Forskere ved NIBIO er nå i gang med retaksering av områdene (se kart nedenfor) for å undersøke endringer i forekomsten av arter innen gruppene karplanter, poresopp og lav. Et viktig mål med arbeidet er å undersøke hvordan arts mangfoldet i både gammelskogen og kulturskogen har utviklet seg i de 25 årene siden siste takst. Planen er at undersøkelsen starter 20. juni 2022, først med oppmerking med papirbånd av 50 prøveflater vist på kart nedenfor, deretter registreringer av karplanter (2 personer), og undersøkelser av lav og sopp i september-oktober (2 person), og arbeidet avsluttes med fjerning av papirbånd.

Undersøkelsene innebærer ingen endringer i vegetasjonen, men i noen tilfeller kan det bli nødvendig å samle enkeltindivider for artsbestemmelse. Arbeidet vil bli gjennomført på en skånsom måte. Resultatene av undersøkelsene vil publiseres i en rapport som ifølge NIBIO vil kunne være til nytte for Statsforvalteren i forbindelse med dokumentasjon av naturmangfold og oppnåelse av verneformål. Samtidig med feltarbeidet i juni er det ønske om å sette opp 80 mindre temperaturmålere som inngår i et større europeisk forskningsprosjekt på klimaendringer i skog. Disse vil dels bli plassert i bakken og dels i 1,5 meters høyde med informasjon om prosjektet og telefonnummer på stedet. Målinger registreres fortløpende og data overføres med USB ved besøk av 2 personer en gang i året. NIBIO søker om løyve til å ha målerne stående i reservatet 2022 og 2023.

Kart over prøveflatene i Oppkuven-Smeddalen naturreservat som er brukt til forskningsprosjektet.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Oppkuven-Smeddalen naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Oppkuven-Smeddalen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 23.6.1995. *Formålet med fredningen er å bevare et skogområde med alt naturlig plante- og dyreliv og med alle de naturlige økologiske prosessene. Av spesielle kvaliteter kan nevnes at området er en lite påvirket subalpin barskog i Sørøst-Norge, med en interessant vegetasjon samt at området utgjør et egenartet skoglandskap i Osloområdet.*

I henhold til verneforskriften § IV punkt 1 er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, fredet mot skade og ødeleggelse, og det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Det er heller ikke tillatt med oppføring av faste innretninger, jf. § IV punkt 3.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til tiltakene. Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Oppkuven-Smeddalen naturreservat representerer et variert og interessant naturskogområde. Den bratte hellingen fra toppen av Oppkuven og ned mot Store Oppkuvannet har spesiell interesse på grunn av sin urskognære tilknytning. Her har en også nederst et noe rikere innslag av vegetasjon og flora. Smeddalen representerer særlig en humid trang dal med storbregnegranskog. Det er registrert mange trua og sårbare arter av sopp og lav i reservatet, blant annet gubbeskjegg, svartonekjuke og huldrestry. Statsforvalteren mener det foreligger god kunnskap om verneverdiene i Oppkuven-Smeddalen naturreservat og vurderer kunnskapsgrunnlaget om oppfylt. Føre-var-prinsippet tillegges derfor mindre vekt i saken.

Den samlede belastningen på Oppkuven-Smeddalen naturreservat er forholdsvis lav. Det er lite aktivitet i området utenom friluftsliv. Omfanget av feltarbeidet vurderes som lite og vi vurderer at tiltaket kan gjennomføres uten å øke den samlede belastningen i området i vesentlig grad. Vi legger vekt på at undersøkelsen er en del av et forskningsprosjekt og at den gjennomføres i tråd med prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vi kan ikke se at registreringen av karplanter og temperaturmålingen vil gi nevneverdige konsekvenser for naturverdiene i Oppkuven-Smeddalen naturreservat, så lenge feltarbeidet utføres med varsomhet og at det tas tilstrekkelig hensyn til rødlistede arter. Etter vår vurdering vil forskningsprosjektet ikke være i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene for å gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er dermed oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir dispensasjon til registrering av karplanter og utplassering av temperaturmålere i Oppkuven-Smeddalen naturreservat med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til rødlistearter og andre naturverdier i området.
- Forskningsprosjektet skal gjennomføres som planlagt med plassering av prøveflatene i tråd med kartet vedlagt søknaden.
- Papirbånd, temperaturmålere og eventuelt avfall skal fjernes umiddelbart etter at undersøkelsene er ferdige.
- Tiltaket skal utføres innen 31.12.2023.
- Rapport fra undersøkelsen skal sendes til Statsforvalteren i Oslo og Viken.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ellen Lien
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Håvard Kristoffersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Statens naturoppsyn v/ Egil Strøm